

Die Zuchtergebnisse der *Parasemia plantaginis* L. ab. *subalpina* Schaw.

(Wyniki hodowli *Parasemia plantaginis* L. ab. *subalpina* Schaw.)

1 fig. text.

podał

JAN ROMANISZYN.

Am 7. Juni 1931 habe ich in den Wäldern der Ortschaft Leśniki bei Brzeżany in Kleinpolen neben der dominierenden Form der *Parasemia plantaginis* L. ab. *elegans* Raetz., auch 3 ♂♂ ab. *subalpina* Schaw. und einige ♀♀ dieser Aberration erbeutet. Alle aber waren nicht typische ab. *subalpina* Schaw., sondern Übergänge zur ab. *matronalis* Frr., und ein Weibchen war sogar ab. *matronalis* Frr.

Von anderen Aberrationen, die ich dort beobachtet habe, waren: ab. *bicolor* Raetz. und nur selten ab. *borussia* Schaw. Typische *Parasemia plantaginis* L. in beiden Geschlechtern (in der Nominatform), sowie ab. *hospita* Schiff. erscheinen dort überhaupt nicht.

Ein ♀ und ein ♂ von den gefangenen (pseudo) ab. *subalpina* Schaw. gelang es mir zur Kopulation zu führen. Von diesem und von den zwei anderen ♀♀, die schon im Freien befruchtet waren, erhielt ich einige hundert Eier. Jedes Eiergelege wurde separiert. In einer Woche nach der Eierablage fingen die ersten Räumchen an zu schlüpfen. Die einen wurden mit den Blättern von *Plantago major*, die anderen aber mit *Taraxacum offic.* gefüttert. Die sehr leichte Zucht wurde gegen Ende Juli gänzlich vollbracht. Die erhaltenen Puppen waren schwarz-blau¹⁾ in leichten Gespinnsten, die grösstenteils in den Ecken des oberen Deckels der Raupenhäuser angesponnen wurden. Nur ein kleiner Teil spinn die am Boden niedergelegten Blätter zusammen. Alle Raupen waren verpuppt, so dass keine beim Leben geblieben ist. Vom 5. August an bis Hälfte September desselben Jahres, wurden alle Puppenkokone successive leer, so dass wiederum keine Puppe in der Tendenz zur Überwinterung zurückgeblieben ist. Bereits die dritte Zucht von *Para-*

¹⁾ Spuler sowie Seitz geben an, dass die Puppen schwarz-braun sind? Vielleicht die der Nominatform *Paras. plantaginis* L.?

semia plantaginis L., die ich in meiner lepidopterologischen Praxis durchgeführt habe, ergab jedesmal immer denselben Erfolg. In der Literatur aber ist angemerkt, dass die Raupen sich erst nach dem Überwintern verpuppen.

Aus der letzten Zucht habe ich folgende Ergebnisse erhalten. Grösstenteils ergaben sich ♂♂ von ab. *elegans* Raetz. mit Übergängen zur ab. *borussia* Schaw. Nur einzelne Exemplare von denselben waren typische ab. *borussia* Schaw. (Ab. *bicolor* Raetz. keine). Von den gelben Aberrationem erhielt ich: ♂♂ ab. *subalpina* Schaw., — (typische nur einzelne Exemplare) — mit Übergängen zur ab. ♂ *matronalis* Frr. Typische ♂♂ der ab. *matronalis* Frr. sind nur einige geschlüpft. Was die Weibchen anbelangt, so ergaben sich lauter ab. *subalpina* Schaw. mit Übergängen zur ab. *matronalis* Frr. Von den letzteren erhielt ich auch nur einige Exemplare. Drei Stück gehören zur ab. *roseipennis* Schaw. Im Ganzen weicht das „Rot“ der Hterflgl.-Binde von Ziegelrot bis Karminrot. Typische ♀♀ *Parasemia plantaginis* L. erhielt ich keine. Erwähnenswert ist ein Weibchen, das sowohl von der Oberseite, wie auch von der Unterseite aller Flügel grau-weiss bepudert ist, so dass es einen derartigen Eindruck hervorruft, als ob dieses Exemplar ausgebleichen wäre. Unter den ♀♀ der ab. *subalpina* Schaw. sind auch solche, bei welchen die beiden schrägen Querstreifen, im Aussenfelde der Vorderflügel, samt der Spitze des stets unterbrochenen Längstreifens über dem Hinterrande, eine breite, in

Fig. 1.

der Mitte etwas verengte hellgelbe Querbinde bilden, in welcher zwei schwarze Flecken, einer über dem anderen stehen. Das Wichtigste der Charakteristik liegt darin, dass die zwei schwarzen Flecken inmitten der breiten Binde ganz von dem schwarzen Untergrunde des Flügels isoliert sind (analog denjenigen der Hterflgl.).

Oben an dem Vorderrande hat diese Binde zwei lappige rot gefärbte Vorsprünge. Alle übrigen Zeichnungen gleichen den ♀♀ der ab. *subalpina* Schaw. Auf der Unterseite des Vderflgl. ist die breite Binde mehr gelb-orange, die Unterseite der Hterflgl. mehr rot-orange. Ich möchte die breitbändige Form als *latefasciata* bezeichnen.

Es ergibt sich also aus dem oben erwähnten Verzeichnisse

verschiedener *Parasemia plantaginis*-Formen, dass die seltene und hochalpine ab. *matronalis* Frr. sowie die ab. *subalpina* Schaw. nicht nur in den alpinen Regionen erscheinen können, sondern sowohl gut auch im Flachlande, da die Gegend von Leśniki bei Brzeżany auf der Höhe von circa 400 Meter über das Adriatische Meer liegt.

Einige von den mehr interessanten Formen meines Zucht-materials, hat liebenswürdig Herr Obermedizinalrat Dr. Carl Schawerda in Wien geprüft, wofür ich Ihm auf diesem Wege nochmals meinen verbindlichsten Dank aussage.

Résumé.

Siódmego czerwca 1931 r. złowilem w lasach miejscowości Leśniki obok Brzeżan prócz innych, trzy ♂♂ *Parasemia plantaginis* L. ab. *subalpina* Schaw. i kilka ♀♀ teje odmiany. Zarówno ♂♂ jak i ♀♀ nie były typowe ab. *subalpina* Schaw., tylko formy przejściowe do ab. *matronalis* Frr., a nawet jedną z ♀ można uważać za odmianę należącą do ab. *matronalis* Frr. Samice złożyły jaja. W ósm dni po złożeniu jaj wylęły się gąsieniczki, które karmiłem bądź liśćmi Babki (*Plantago major*), bądź liśćmi Mniszka pospolitego (*Taraxacum offic.*). Chów gąsienic bardzo łatwy. Pod koniec lipca otrzymałem już oprędy. Poczwarki były niebiesko-czarne¹⁾. Od mniej więcej 5 sierpnia do połowy września tego samego roku wylęgały się motyle. Żadna gąsienica ani poczwarka nie pozostała celem przezimowania. W literaturze bowiem czytamy, że gąsienice zapoczwarczają się dopiero po przezimowaniu. Z tej hodowli otrzymałem następujące odmiany: ♂♂ ab. *elegans* Raetz. z przejściowemi formami do ab. *borussia* Schaw. Z tych ostatnich t. j. typ. ab. *borussia* Schaw. wylęło się tylko kilka sztuk. Z odmiany ab. *bicolor* Raetz. nie otrzymałem ani jednego okazu. Z żółtych odmian wylęło się kilkadziesiąt okazów należących do ab. *subalpina* Schaw., lecz nie zupełnie typowych, tylko przejściowych do ab. *matronalis* Frr. Za ledwie kilka okazów należy do typowej formy ab. *matronalis* Frr. 3 inne okazy należą do odmiany ab. *roseipennis* Schaw. Typowej formy *Parasemia plantaginis* L. w obu

¹⁾ Spuler i Seitz podają, iż poczwarki są brunatno-czarne? Może opis tamten tyczy się ubarwienia poczwarek typowej formy *Paras. plantaginis* L.

plciach nie otrzymałem ani jednego okazu. Co się zaś tyczy samiczek, to wylęgły się przeważnie ♀♀ ab. *subalpina* Schaw., a tylko niewiele z tych można uważać za ♀♀ należące do ab. *matronalis* Frr. Na wzmiankę zasługuje jeden okaz ♀, który na wszystkich skdł. zarówno z wierzchu jak też i od spodu posiada barwy wybladłe tak, iż czyni z wejrzenia wrażenie, jakby był lekko popudrowany. Pomiędzy ♀♀ odmiany ab. *subalpina* Schaw. są i takie, u których na przedn. skdł. obie skrajne poprzeczne przepaski (z „czwórki“), wraz z końcem przerwanej podłużnej plamy przy brzegu pachowym, zlewają się, tworząc szeroką kilkomicilimetrową jasno żółtą przepaskę poprzeczną, w pośrodku lekko przewężoną, zamykającą dwie czarne plamy ponad sobą ułożone i od czarnego tła skdł. zupełnie oddzielone. Przepaska ta sięgająca od brzegu przedniego wpoprzek skdł. aż do przeciwległego brzegu pachowego, dotyka brzegu przedniego dwiema czerwono zabarwionymi wypustkami. Główną cechą charakterystyczną tej odmiany jest obecność wśród jej szerokiej przepaski dwu czarnych plam zupełnie izolowanych od tła skdła, analogicznie jak na skdłach tylnych. Wszystkie inne nakreślenia odpowiadają mniej więcej nakreśleniom odmiany ab. *subalpina* Schaw. Tę ciekawą formę nazwałbym *latefasciata*.

Z powyższego zestawienia wyhodowanych odmian wynika, że rzadka odmiana ab. *matronalis* Frr., jakoteż ab. *subalpina* Schaw. pojawiają się nie tylko w alpejskich i podalpejskich krainach, ale i na równinach jak n. p. w Leśnikach obok Brzeżan.

Rośliniarki (*Tenthredinoidea*) nowe dla fauny Polski

Mouches à scie nouvelles pour la faune polonaise

podał

Inż. JERZY OBARSKI.

Poniżej podaję 14 nowych dla fauny Polski gatunków i odmian *Tenthredinoidea*. Część ich (5) pochodzi ze zbiorów p. Dr. Jana Noskiewicza, który łaskawie wypożyczył mi je do opracowania. Pozostałe (9) ze zbiorów Zakładu Ochrony Lasu, które przeważnie zebrałem w Parku Skierniewickim w okolicach miasta Skierniewic, w roku 1931. W spisie znajduje się 10 gatunków i 4 odmiany nowe dla fauny Polski.